

D 33/07

Revisorsnämnden (RN) har mottagit en anmälan rörande auktoriserade revisorn A-son. I anmälan ifrågasätts A-sons agerande i samband med ett av domstol meddelat editionsföreläggande mot bl.a. honom.

Av anmälan framgår följande. A-son är vald revisor i ett aktiebolag (nedan klientbolaget). Klientbolaget är svarande i ett tvistemål vid tingsrätt i vilket ett annat aktiebolag (nedan F-bolaget) är kärande. Den 13 oktober 2006 förelade tingsrätten dels klientbolaget, dels A-son att till tingsrätten inge vissa räkenskapshandlingar (s.k. editionsföreläggande). Av beslutet framgår att räkenskapshandlingarna skulle anmälas till tingsrätten inom en månad från det att besluten vunnit laga kraft. Missnöje över beslutet skulle anmälas till tingsrätten inom en vecka från delfående av besluten. Enligt uppgift som anmälaren fick från tingsrätten den 17 november 2006 hade A-son då ännu inte skickat in delgivningsbeviset. Samma besked fick anmälaren den 15 december samma år från den tingsrätt till vilken målet hade flyttats. A-son inkom med delgivningsbevis till denna tingsrätt den 19 december 2006. Beslutet vann laga kraft mot honom. Vid tidpunkten för anmälan till RN, den 13 mars 2007, hade A-son ännu inte efterkommit editionsföreläggandet genom att inge de aktuella handlingarna.

A-son har inte ifrågasatt de uppgifter som lämnats i anmälan. Han har för egen del uppgett följande. Det yrkande om edition som F-bolaget framställde vid tingsrätten var i första hand riktat mot klientbolaget och i andra hand mot honom. Att utge de aktuella handlingarna är enligt A-son oförenligt med den i aktiebolagslagen (2005:551) och revisorslagen (2001:883) stadgade tystnadsplikten. Skyldigheten för A-son att utge räkenskapshandlingarna var dessutom efterställd motsvarande skyldighet för klientbolaget. Skäl saknades därför att i strid med tystnadsplikten efterkomma editionsföreläggandet innan klientbolaget visat sin inställning till editionsyrkandet. Denna kom till uttryck genom att klientbolaget den 19 december 2006 bekräftade delfåendet av tingsrättens beslut och den 22 december samma år anmälde missnöje över editionsföreläggandet. A-son har slutligen invänt att den del av tingsrättens beslut som var riktat mot honom utgjorde en integrerad del av beslutet. Eftersom klientbolaget anmält missnöje mot beslutet har det inte vunnit laga kraft mot honom.

RN har tagit del av tingsrättens beslut av den 13 oktober 2006 av vilket, förutom vad som anförts i anmälan, följande framgår. F-bolaget har, såvitt avser edition, yrkat att tingsrätten skall förplikta dels klientbolaget, dels A-son att utge vissa räkenskapshandlingar. Tingsrätten biföll yrkandet med undantag för vissa delar som inte omfattades av tvisten. Av beslutet framgår vidare att A-son invänt att han på grund av sin tystnadsplikt är förhindrad att utge ifrågavarande handlingar. Tingsrätten lämnade, med hänvisning till att revisorer inte är undantagna från vittnesplikten enligt 36 kap. 5 § rättegångsbalken och därmed inte heller från editionsplikten och att utlämnandet inte innebär att någon yrkeshemlighet skulle röjas, invändningen utan avseende.

RN gör följande bedömning.

Föremål för RN:s prövning i förevarande ärende är om A-son har åsidosatt sina skyldigheter som revisor dels genom att till tingsrätten inkomma med delgivningsbevis rörande beslutet om edition först två månader efter beslutsdatum, dels genom att underlåta att efterkomma editionsföreläggandet.

Vad gäller A-sons dröjsmål med ingivandet av delgivningsbeviset konstaterar RN följande. A-son har inte ifrågasatt de uppgifter som lämnats av anmälaren. Av dessa framgår att A-sons delgivningsbevis inkom till tingsrätten den 19 december 2006, dvs. mer än två månader efter det att tingsrätten fattade beslutet om edition. Genom att vänta mer än två månader med ingivandet av delgivningsbeviset har A-son i onödan uppehållit det aktuella rättegångsförfarandet. Han har härigenom åsidosatt god revisorssed.

Det andra förfarande som RN har att bedöma är A-sons underlåtelse att trots det mot honom lagakraftvunna editionsföreläggandet till tingsrätten inge de aktuella räkenskapshandlingarna. A-son har som grund för sitt agerande åberopat sin tystnadsplikt enligt aktiebolagslagen och revisorslagen, att hans skyldighet att utge räkenskapsmaterialet var efterställd klientens samt att beslutet inte var lagakraftvunnet mot honom på grund av att klientbolaget överklagat beslutet.

Godkända och auktoriserade revisorer har som huvudregel en tystnadsplikt som innebär att de inte får röja sådana uppgifter som de erhåller i sin yrkesutövning (se 9 kap. 41 § aktiebolagslagen och 26 § revisorslagen). Denna tystnadsplikt genombryts bl.a. om revisorn har en legal skyldighet att utge vissa uppgifter.¹

Editionsplikt, dvs. skyldigheten för någon att förete en skriftlig handling som kan antas äga betydelse som bevis, stadgas i 38 kap. 2 § första stycket rättegångsbalken. Denna editionsplikt sammanfaller i princip med vittnesplikten enligt 36 kap. rättegångsbalken. Enligt detta kapitel kan var och en som inte är part i ett mål höras som vittne om inte denne är undantagen från vittnesplikten på de skäl som anges i kapitlet. I 5 § andra stycket anges vissa yrkeskategorier som är undantagna från den generella vittnesplikten. Godkända och auktoriserade revisorer omfattas inte av denna bestämmelse. Det sagda innebär att en revisor som är skyldig att vittna enligt huvudregeln i 36 kapitlet rättegångsbalken också har en skyldighet att efterkomma ett editionsföreläggande från domstol. Undantag från denna skyldighet kan göras för det fall det material som omfattas av editionsföreläggandet innehåller yrkeshemligheter.² Då det vare sig av tingsrättens beslut eller av vad A-son anfört till RN framgår att ifrågavarande handlingar innehåller uppgifter som kan vara yrkeshemligheter, har den tystnadsplikt som följer av aktiebolagslagen och revisorslagen genombrutits och A-son har varit skyldig att efterkomma editionsföreläggandet.

Skyldigheten att följa ett editionsföreläggande inträder i normalfallet först när beslutet om edition har vunnit laga kraft.³ A-son har invänt att beslutet inte är lagakraftvunnet mot honom eftersom hans skyldighet att utge räkenskapshandlingarna är efterställd klientbolagets och bolaget har överklagat beslutet.

Av tingsrättens beslut framgår att tingsrätten har bifallit F-bolagets yrkande att dels klientbolaget, dels A-son skall utge de aktuella räkenskapshandlingarna. Det kan vare sig av hur F-bolaget utformat sitt yrkande eller av tingsrättens beslut utläsas att A-sons skyldighet på något sätt skulle vara efterställd kravet mot klientbolaget. Inte heller innebär den omständigheten att klientbolaget överklagat beslutet i den del det avser bolaget att beslutet inte är lagakraftvunnet avseende A-son.

RN vill härvid framhålla att en revisor som med hänsyn till sitt sysslomannaansvar mot en klient inte anser sig kunna efterkomma ett föreläggande från en domstol eller annan myndighet har att använda sig av de rättsmedel som tillhandahålls inom det aktuella förfarandet. För det fall

¹ Jfr FAR SRS yrkesetiska regler, regel 5 – Tystnadsplikt samt FAR SRS uttalande Skyldighet för medlem att lämna upplysningar eller tillhandahålla handlingar.

² Se 38 kap. 2 § jfrt med 36 kap. 6 § rättegångsbalken. Jfr NJA 1986 s. 398. Se vidare Bengt Lindell, Civilprocessen, 1998, s. 453 och Lars Heuman, Editionssökandens moment 22 och yrkeshemligheter, JT 1995/96, s. 449.

³ Jfr NJA 2005 s. 832.

A-son ansåg att hans utgivande av de aktuella handlingarna skulle kunna skada klientbolaget så borde han ha överklagat beslutet om edition.

A-son har i enlighet med vad som redovisats ovan varit skyldig att till tingsrätten inge ifrågavarande handlingar i början av februari månad 2007. Såvitt framgår av RN:s utredning hade de ifrågavarande handlingarna ännu inte ingetts till tingsrätten den 13 mars 2007. A-son har genom att inte inom den i beslutet föreskrivna tiden till tingsrätten inge de räkenskapshandlingar som omfattas av editionsföreläggandet åsidosatt god revisorssed.

Sammanfattningsvis finner RN att A-son har dels genom att inte snarast möjligt till tingsrätten insända delgivningsbeviset, dels genom att inte efterkomma tingsrättens lagakraftvunna föreläggande om edition åsidosatt sina skyldigheter som revisor. Han skall därför meddelas en disciplinär åtgärd. Med hänsyn till att det som ligger honom till last är allvarligt finner RN att A-son skall meddelas varning.

Med stöd av 32 § andra stycket revisorslagen (2001:883) meddelar RN A-son varning.

Ärendet har avgjorts av Revisorsnämnden. I beslutet har deltagit f.d. domaren i Europadomstolen Elisabeth Palm, ordförande, hovrättspresidenten Gunnel Wennberg, vice ordförande, skattedirektören Vilhelm Andersson, auktoriserade revisorn Ulla Nordin Buisman, biträdande avdelningschefen Eva Ekström, godkände revisorn Klas-Erik Hjorth, utredningssekreteraren Jan-Erik Moreau, professorn Claes Norberg samt skattejuristen Kerstin Nyquist. Vid ärendets slutliga handläggning har i övrigt närvarit direktören Peter Strömberg, chefsjuristen Per Eskilsson, revisionsdirektören Anders Holm samt juris doktorn Adam Diamant som föredragit ärendet.